

Воқеаҳои ахири марзӣ миёни Тоҷикистон ва Қирғизистон дар расонаҳо бахшҳои калонро ба миён овард. Ҳаминро бояд гуфт, ки бар пояи маълумот ва ҳуҷҷатҳои расмӣ ин сарзамин сирф сарзамини тоҷикон мебошад.

Мирзошариф Исмоилдинов, собиқ раиси шаҳри Исфара, ки борҳо шохиди ҳодисаҳои марзӣ дар ин ҳудуд шудааст, мегӯяд: «Дар асоси санадҳои ҳуқуқӣ Ворух ҳеҷ гоҳ «анклав» набуд ва тамоми каламрави он дар ҳайати ҶШС Тоҷикистон қарор дошт. Бори аввал сарҳад миёни ноҳияи Исфара (Тоҷикистон) ва ноҳияи Ботқанд (Қирғизистон), он замон вилояти автономии Қаро-қирғиз дар ҳайати Федератсияи Россия, бо қарори Кумитаи Марказии Ҳизбҳои Коммунистӣ болшевикон, соли 1924 муқаррар гардида буд. Ҳамон вақт Ворух ҳеҷ гуна «анклав» набуд. Роҳи рости қушод вучуд дошт, ки Ворухро бо каламрави боқимондаи ноҳияи Исфара мепайваست».

Санади дигаре, ки «анклав» набудани Ворухро исбот мекунад Қарори маҷлиси Президиуми Кумитаи Марказии иҷроияи ИҶШС аз 4 майи соли 1927 мебошад. Қарори маъмур бо Қарори Президиуми Кумитаи Марказии иҷроияи ҶШС Ўзбекистон аз 23 майи соли 1927 №15/4 ва Қарори Президиуми Кумитаи Марказии иҷроияи РАС Қирғизистон тахти №27 аз 7 июни соли 1927 ба инобат гирифта шудааст. Ва он гоҳ ба таври возеҳ муайян гардид, ки Ворух «анклав» нест ва қомилан ба ноҳияи Исфара дохил мешавад. Ҳамаи ин далел ва ҳуҷҷатҳои мебошанд, ки ҳанӯз дар замони собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ тасдиқи ҳудуд ёфта буданд.

Ҳодисаи ҷи гуна соҳиб шудани қирғизҳо ба сарзамин мо тоҷикон ин гуна ба миён омадааст: 31 декабри соли 1974 гурӯҳе аз қирғизҳои бо миллати мусаллаҳ ба соқинони Ворух ҳамла қарданд ва муноқишаи шадид сар задааст. Дар натиҷа, одамони зиёд аз ҷониби ҶШС Тоҷикистон маҷрӯҳ шуданд. Дар иртибот ба ин, аз ҷониби Прокуратураи генералии ИҶШС бо роҳбарии Руденко – Прокурори генералӣ, гурӯҳи қорӣ таъсис дода шудааст. Зимни як мувофиқа роҳбарияти Иттиҳоди Шӯравӣ тасмим гирифт, ки қисме аз ин заминҳоро ба соқинони минтақаи Ботқанд супорад ва бо ин низоъ ором шавад. Мутаассифона, роҳбарияти ҶШС Тоҷикистон дар он замон ба ин пешниҳод розӣ гардид ва тақрибан 300 гектар замин бо инфрасохтори мавҷуда ба ихтиёри Қирғизистон дода шуд ва қирғизҳо дарҳол ба бунёди деҳаи Ок-Сойи ҳозира шурӯъ қарданд.

Аммо онҳо бояд фаромӯш насозанд, ки мардуми ба оро номуси тоҷик дигарбора иҷозат намедихад то сарзамини аҷдодияшон аз ҷониби қасе тасарруф шавад. Мо мардуми шарафманди тоҷик ҳар вақаб ҳоки Ватани азизамонро ҳифз менамоем ва дар ободу зебо

гардондани он тамоми кӯшишу гайратамонро ба харч медихем. Хаводиси охири ба вукӯъ пайваста нишон дод, ки миллати тоҷик муттаҳид буда, барои химояи марзу буми аҷдодии хеш омодаанд чони худро нисор намоянд.

Самандар РАЧАБАЛИЗОДА,

омӯзгори факултети сиёсат ва идораи давлатии

ДДБ ба номи Носири Хусрав

https://jumhuriyat.tj/index.php?art_id=44252